

U RIMU ODRŽAN PRVI SIMPOZIJ O SVEUČILIŠTU I CRKVI Sveučilište i Crkva moraju zajedno krenuti u izgradnju boljega društva

Obnova dijaloga na polju pastoralne i kulture između sveučilišta i Crkve, i to na razini Europe bio je glavni cilj simpozija »Sveučilište i Crkva u Europi« koji je održan u Rimu, od četvrtka 17. srpnja do nedjelje 20. srpnja. Povod za organizaciju tog jedinstvenog simpozija Vijeću biskupskih konferencija Europe (CCEE) i Biskupskom povjerenstvu za katolički odgoj, školu i sveučilište Talijanske biskupske konferencije (CEI), u suradnji s ministarstvom prosvjete, sveučilišta i istraživanja Republike Italije, bila je proslava 700. obljetnice najstarijega rimskog sveučilišta »La Sapienza«.

Organizatore je ugodno iznenadilo što je na »sastanak sveučilišta s Crkvom« došao mnogo veći broj sudionika od očekivanog, njih 1800 iz 41 zemlje svijeta. Rad se odvijao višejezično, u plenumu, radnim grupama, liturgijski i slavljenički. Među njima Hrvatsku su uz potpredsjednika Vijeća europskih biskupskih konferencija i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije nadbiskupa zagrebačkog mons. Josipa Bozanića predstavljali i predsjednik Odbora HBK-a za katoličke škole i visoka učilišta riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić, predsjednik Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara bivši provincijal Frano Prcela OP, profesori dr. Tomislav Zdenko Tenšek i dr. Nikola Hohnjec s Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predstavnik HBK-a pri Vijeću europskih studentskih kapelana don Drago Škarica iz Zagreba, studentski kapelan u Rijeci Dalibor Božić te 12 studenata, predstavnika većine hrvatskih biskupija.

Okosnica simpozija bio je dijalog koji ima svoje korijene u nastajanju sveučilišta i koji je sada nužno obnoviti kako bi se oživio zajednički put sveučilišta i Crkve u ostvarivanju »novoga čovječanstva« kojega je Papa Ivan Pavao II. još u svojoj enciklici »Otkupitelj čovjeka« postavio u središte evanđeoskog poslanja.

Prenošenje znanja i temeljnih ljudskih vrednota

Na prvi dan simpozija, u četvrtak 17. srpnja, u Lateranskoj bazilici uvodnu je molitvu predvodio mons. Rino Fisichella, rektor Papinskoga lateranskog sveučilišta, a nakon molitve pozdravne riječi skupu uputili su Walter Veltroni, rimski gradonačelnik i Francesco Storace, predsjednik odbora za pokrajinu Lazio. Potom se skupu obratio mons. Giuseppe Betori generalni tajnik CEI-a, te je istaknuo da dinamizam kršćanske vjere potiče ljudski razum u traženju istine i upravo zbog toga sveučilište i Crkva trebaju ući u suradnju s ciljem da se od Europe napravi zajednica kojoj će u središtu biti čovjek, njegovo dostojanstvo i cjelovitost njegove osobe. Nadalje je rektor državnoga sveučilišta-slavljenika »La Sapienza« dr. Giuseppe D'Ascensio istaknuo da su znanstvenici tražitelji istine, a upravo u tome vidi poveznicu s Crkvom koja je uvijek na strani istine. Stoga, za-

ključio je, sveučilišta trebaju zajedno krenuti u bitku za istinom kako bi se našla rješenja za naše vrijeme. Nazočne je također pozdravio mons. Miguel Gassiot Matas, predsjednik Europskog saveza katoličkih sveučilišta. Prigodne riječi uputila je ministrica prosvjete, sveučilišta i istraživanja Republike Italije dr. Letizia Moratti zahvalivši katoličkim sveučilištima što su prenošenjem znanja uvijek prenosila i temeljne ljudske vrednote.

Isti je dan održano i nekoliko predavanja, a u rad je uveo mons. Amédée Grab, predsjednik CCEE-a i dr. Lorenzo Ornaghi, rektor katoličkog sveučilišta Srca Isusova i predsjednik organizacionog odbora. Mons. Grab ukazao je na evangelizaciju i inkulturaciju kao nove izazove za Crkvu u Europi: istaknuo je da sveučilište i Crkva moraju zajedno krenuti u izgradnju boljega društva. No, kazao je mons. Grab, Europa to ne može sama, ona treba podršku i drugih kontinenata i stoga zahvaljuje prisutnim predstavnicima iz Azije i Južne Amerike. Dr. Ornaghi je istaknuo kako je današnje vrijeme prepuno promjena, nesigurnosti te slični dobu u kojem su nastala sveučilišta, a koja su svojim djelovanjem ujedinila i povezala razjedinjenu i rascjepkanu Europu. Zbog toga se od sveučilišta očekuje da odigra svoju nezamjenjivu ulogu u ovim prijelomnim vremenima.

Izgubio se cjeloviti pogled na čovjeka

Glavno uvodno predavanje pod naslovom »Sveučilište i Crkva u Europi: u dijalogu za novo evanđeosko poslanje« održao je kardinal Karl Lehmann, predsjednik Njemačke biskupske konferencije naglasivši da su sveučilišta postala mjesta informacije, a ne formacije te da se izgubio cjeloviti pogled na čovjeka. I na sveučilištima se sve više probija tržišni način razmišljanja pa se tako na humanističke znanosti gleda kao na neprofitabilne, što se posebno odnosi na teologiju. U nastavku izlaganja upozorio je da treba promicati napredak znanosti na etičkim temeljima, integrirati znanja, potaknuti interdisciplinarni dijalog, odgojiti mlade ljude za preuzimanje društvene odgovornosti. Bolonjskom deklaracijom sadašnje vlasti Europe pokušavaju povezati sveučilišta i Crkva se treba uključiti u taj proces, pa je crkvena dužnost dati formu tom procesu, završio je kardinal Lehmann. Zatim je predsjednik Europskoga saveza sveučilišta dr. Eric Froment održao predavanje »Prema jedinstvenom Ustavu Europe« istaknuvši da se u sveučilišnim »amfiteatrima« studenti lako gube – kao da gledaju predstavu ali ne sudjeluju, doveo je u pitanje kvalitetu istraživanja na sveučilištima s obzirom na veliki broj upisanih studenata. Razvoj regija nemoguć je, tvrdi dr. Froment, bez čvrstih sveučilišta na kojima neće biti odlijeva mozгова, a poznavanje jezika danas je nužno ako se mislimo zbliziti. Sveučilišta trebaju stvoriti mrežu među sobom, a Europa treba stvoriti snažna i autonomna sveučilišta i zato je pokrenut »bolonjski proces«. Predavanje na temu »Sveučilište u Europi« održao je dr. Walter Schwimmer, generalni tajnik Vijeća Europe u kojem je istaknuo kako i

Vijeće Europe, i Crkva, i Sveučilište trebaju promicati ljudske vrijednosti – utemeljene na dostojanstvu osobe, a to su prije svega tolerancija i prihvaćanje drugoga. Završio je u stilu Johna F. Kennedyja: ne smijem pitati što Europa može učiniti za mene, već što ja mogu učiniti za Europu! U posljednjem je predavanju prof. Cesare Mirabelli, umirovljeni predsjednik Ustavnoga suda govorio o potrebi usklađivanja zakona u jedinstveni zakon na razini Europe.

Znanost u središte svoje pozornosti treba staviti čovjeka

»Koja je uloga religioznoga elementa na polju sveučilišne formacije istraživanja?« – pitanje je kojim je započeo drugi dan simpozija u petak 19. srpnja. Na taj dan slavio se i europski dan kulture, a rektori i profesori europskih sveučilišta svoj su doprinos dali raspravljajući o ulozi koju bi Crkva trebala preuzeti u novim kulturnim promjenama koje zahvaćaju sveučilišta u Europi.

Stvarnost je definirana ka »vrijeme nesnalaženja koje snažno obilježava gubitak nade, jer vrijednosti nisu u skladu s istinom«. Europska su sveučilišta, rečeno je, izgleda zaboravila svoje kršćanske korijene, a ako se želi uspostaviti trajno zajedništvo treba se obnoviti taj »izgubljeni religiozni element«. Istaknuto je da znanost u središte svoje pozornosti treba staviti čovjeka.

Taj je dan jutarnju molitvu na Lateranskom sveučilištu predvodio mons. Oswald Gomis, predsjednik Vijeća biskupskih konferencija Azije, nakon čega su sudionici proveli cijeli dan u radnim skupinama. Bilo je devetnaest skupina koje su prema znanstvenom polju svrstane u četiri područja: ljudska osoba, genealogija-biologija, grad po mjeri čovjeka, društvo-okoliš-ekonomija, vizije znanosti, otkrića-izumi-tehnologija, kreativnost i pamćenje, likovna, književna, glazbena i dramska umjetnost.

Matilda Kolić, KBF Zagreb